

I. COMPREHENSIV DE LECTURĂ

ȘI

COMPETENȚĂ GRAMATICALĂ

B2

1. COMPREHENSIV DE LECTURĂ

S-A PRĂBUȘIT SAU NU IMPERIUL ROMAN?

În anul 476, Odoacru, regele herulilor, l-a izgonit de pe tron pe Romulus Augustulus, ultimul împărat roman al Apusului. **Acest fapt poartă un nume universal celebru: „căderea Imperiului Roman” (1).** A fost privit multă vreme ca evenimentul major al întregii istorii; s-a prăbușit atunci cea mai amplă și mai durabilă construcție politică pe care a cunoscut-o omenirea, și-a încheiat cariera strălucitoare a civilizație antică și s-a făcut marele pas de la Antichitate la Evul Mediu. Fapt curios, contemporanii nu par să fi observat ceva. Cum să-și imagineze de altfel că și-au încheiat ziua în Antichitate și s-au trezit a doua zi în Evul Mediu? **Nu au sesizat însă nici faptul mai prozaic al dispariției imperiului (2).** O veche dilemă ne întâmpină în acest punct. Contemporanii sunt ei oare observatori privilegiați ai propriei istorii sau rătăcesc în neștire printre arcanele ei precum Fabricio del Dongo pe câmpul de bătălie de la Waterloo? Cu alte cuvinte, istoria se vede și se înțelege mai bine din interior sau din afară, de aproape sau de departe? Greu de spus care ar fi postul optim de observație, cu siguranță, însă, că, din fiecare loc, istoria se vede diferit.

Oamenii de la 476 aveau motivele lor să nu vadă nimic ieșit din comun (3). Herulii lui Odoacru nu erau o prezență insolită. De câteva generații, frontierele încetaseră de a mai fi impermeabile și valuri de „barbari” se revărsau fără încetare în lumea romană. Provinciile erau deja pierdute. Imperiul se divizase la 395. Acum, Odoacru trimitea însemnele imperiale la Constantinopol, recunoscând autoritatea unui singur împărat. **Ceea ce mai târziu s-a considerat a fi o prăbușire a putut părea în epocă drept reunificare (4).** Imperiul devenea iarăși unul. De altfel, principalele instituții romane au supraviețuit *fatidicului* an. Netulburați, vreme de încă trei sferturi de veac, consulii au continuat să se succedă la Roma, întocmai ca sub imperiu sau, mai înainte, în timpul republicii; senatul, de asemenea, s-a menținut. Spre mijlocul secolului următor, **Iustinian, împăratul de la Constantinopol, și-a extins autoritatea efectivă asupra unei bune părți din Imperiul de Apus (5),** chiar dacă nu pentru multă vreme. De altfel, ceea ce erudiții au numit mai târziu Imperiu Bizantin s-a numit, de fapt și de drept, până la sfârșit, până la căderea Constantinopolului sub turci, Imperiu Roman. În Apus, Carol cel Mare, la anul 800, și Otto cel Mare, în 962, au reconstituit același imperiu. Oficial, „Sfântul Imperiu Roman” a durat până în anul 1806, când Napoleon, pe cale de a atașa Europa propriului său proiect imperial, *a pus capăt ficțiunii, determinându-l pe împăratul „roman” să-și spună, mai modest, împărat al Austriei, ceea ce și era în realitate (6).* [...]

Se explică astfel de ce „căderea Imperiului Roman” a fost descoperită mult mai târziu. Evenimentul și-a luat însă *revanșa* și, timp de secole, faimoasa dată a stat înscrisă în cărțile de

istorie cu cifre mai apăsate decât oricare alta. Dar, de câtva timp, lucrurile *iau o nouă întorsătură*. **În măsura în care structurile tind să ne preocupe mai mult decât evenimentele, nu prea mai avem ce face cu anul 476 (7)**. Odoacru, Romulus Augustulus – cui îi mai pasă de aceste personaje? Interpretările actuale se apropie oarecum (chiar dacă din motive diferite) de perspectiva celor care au trăit atunci și *se deosebesc* de teoria catastrofică a erudiților moderni care au concentrat și dramatizat peste măsură procesul tranziției de la Antichitate la Evul Mediu. **Avem de a face nu cu un moment, ci cu o lungă evoluție (8)**, câteva secole înainte de prăbușirea Imperiului Roman, câteva secole după, în cursul cărora s-a reelaborat un întreg sistem de civilizație. Teza istoricului belgian Henri Pirenne, sintetizată în formula „Mahomed și Carol cel Mare”, este grăitoare pentru trecerea de la un sistem de interpretare la altul. Personajele-simbol nu mai sunt Odoacru și Romulus Augustulus, ci Mahomed și Carol cel Mare, iar faza decisivă se deplasează din secolul al V-lea în secolele VII-VIII. Totodată, evoluțiile economice devin mai semnificative decât cele politice. **Potrivit lui Pirenne, cucerirea arabă (Mahomed) ar fi rupt în două spațiul mediteranean (9)**, ruinând comerțul antic și împingând Europa Occidentală spre economia naturală și sistemul social-instituțional al feudalismului (Carol cel Mare). Teza în sine nu a convins. Ea ilustra însă scoaterea discuției de sub obsedantul an 476 și deschiderea ei spre o abordare structurală, cu multiplele variante și interpretări care decurg de aici.

Ceea ce ne interesează pentru moment sunt avatarurile unui fapt care a început prin a nu exista, **a devenit apoi un reper istoric (10)** incontornabil și, în sfârșit, pare pe cale de a se dizolva în oceanul unei problematice infinit de complexe. Este sau nu semnificativ anul 476? Este un eveniment crucial sau un non-eveniment? Să recunoaștem că nu trebuie decât o minimă doză de abilitate profesională pentru a argumenta la fel de bine prăbușirea Imperiului Roman la sfârșitul secolului al V-lea sau, dimpotrivă, supraviețuirea sa (ori, la alegere, diverse soluții de compromis între aceste două variante).

(Lucian Boia, *Jocul cu trecutul. Istoria între adevăr și ficțiune*)

1. Reformulați fragmentele marcate cu bold, păstrând sensul:

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

(8)

(9)

(10)

2. COMPETENȚĂ GRAMATICALĂ

2.1. Continuați următoarele fraze, păstrând sensul și făcând schimbările necesare:

1. Ei obișnuiau să ne povestească nenumărate povești.

Ei

2. Și-a creat o situație grea și acum nu știe ce să facă.

Are

3. Cât mă costă acest cadou?

Cât trebuie

4. El era să fie luat în seama nașilor lui după Crăciun.

Trebuia ca

5. Se poate să intrăm acum pentru a discuta cu dumnealor?

Putem

6. S-a aprobat o nouă lege cu privire la taxele vamale.

O nouă

7. Ascultă-mă și o să fie în regulă.

Dacă

8. Să pui pe hârtie tot ce-ți trece prin cap!

Să

9. Ai grijă pe unde mergi!

Fii

10. Dacă voia, putea veni.

Dacă ar

2.2. Citiți cu atenție textul următor și corectați greșelile de gramatică și ortografie:

Încetul cu încetul, interes pentru fizică și matematică a scăzut, am început să citesc romanuri și politică, apoi tot mai multă istorie. S-a întâmplat însă altceva. Maitreyi m-a întrebat într-o zi dacă vreau să înveț bengaleză cu ea. Eu îmi cumpărasem deja, în primă săptămâna, un manual simplu de bengaleză, din care citiam pe ascuns, trudindu-mă să prindă înțelesul acelor cuvinte pe care le striga Maitreyi când era cheamată sau când să supăra. Învățasem astfel ca *ghiacè* înseamnă *vin acum*; iar *ki vishan!* – pe care îl auzeam în orice discuția – un fel de exclamație și mirare, ceva cam *ce extraordinar!* Manual meu nu prea m-a învățat mult și, când Maitreyi m-a propus să luăm lecții împreună, am primit. În schimbul, eu trebuia să-i dau lecții de franceză [...] Ne-am așezat amândoi la masă, eu destul de departe de ea, și Maitreyi și-a început lecțiile. Am înțeles îndată că nu voi putea învăța bengaleză decât singur. Îmi explica atât de frumos și mă privea atât de aproape, încât o ascultam fără se rețin nimic și spuneam numai din când în când: *da!*...

(după *Maitreyi* de M. Eliade)